

Vergaderjaar 2024–2025

36 725 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2025 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 3

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2025

Uw Kamer heeft mij gevraagd¹ om vóór de behandeling van de Voorjaarsnota in de Tweede Kamer te reageren op de bij Voorjaarsnota aangekondigde bezuiniging op de onderwijskansenregeling en de gezamenlijke verklaring van de sectorpartners primair- en voortgezet onderwijs, waarin zij aangeven zich naar aanleiding hiervan terug te trekken uit de verdere gesprekken rondom de totstandkoming van het Herstelplan kwaliteit funderend onderwijs. Hierbij ontvangt u mijn reactie.

Het kabinet zet zich op allerlei manieren in voor versterking van de kwaliteit van het onderwijs. Zo is het Masterplan Basisvaardigheden op volle stoom, waarmee nu al zo'n 1,5 miljoen leerlingen in het po, vo en (v)so geholpen worden. Steeds meer scholen maken extra werk van lezen, schrijven en rekenen, om ervoor te zorgen dat hun leerlingen die cruciale vaardigheden goed beheersen. Het Masterplan Basisvaardigheden bereikt straks in totaal ruim 7.800 scholen en 95% van alle leerlingen in het po, vo en (v)so. Daarnaast blijft het kabinet structureel met de programma's School & Omgeving, Brugfunctionaris en Schoolmaaltijden in aanvullende ondersteuning voor kwetsbare leerlingen investeren.

Ik betreur het terugtrekken van de vertegenwoordigers van scholen, leraren, opleiders, leerlingen en ouders uit de gesprekken over het Herstelplan kwaliteit funderend onderwijs. Juist omdat we, op basis van veel gesprekken met elkaar, tot een afgewogen plan aan het komen waren dat een perspectief biedt voor verdere verbetering van het onderwijs.

Er zijn in de Voorjaarsnota keuzes gemaakt om uiteenlopende maatschappelijke opgaven en politieke wensen mogelijk te maken. Hierbij is ook een deel van de rekening bij OCW neergelegd, zoals het afschaffen van de

¹ Verzoek van vaste commissie OCW, kenmerk 2025D18934, 24 april 2025

onderwijskansenregeling. In 2027 wordt de regeling afgebouwd met € 90 miljoen en vanaf 2028 wordt er structureel € 177 miljoen bezuinigd. De onderwijskansenregeling is per 2024 ingevoerd. Het verving de Regeling leerplusarrangement. Het doel van de onderwijskansenregeling is om scholen structureel extra middelen te geven om leerlingen met een verhoogd risico op onbenut leerpotentieel in het primaire leerproces, te ondersteunen. De regeling moet voorkomen dat deze leerlingen afstromen, onnodig doubleren of voortijdig de school verlaten.

Het afschaffen van deze maatregel raakt een specifiek deel van de scholen, namelijk die scholen in het voortgezet onderwijs die de leerlingen met de grootste potentiële achterstanden hebben. Het raakt vooral leerlingen op vmbo-niveau. We weten uit onderzoek dat scholen in de praktijk de onderwijskansenregeling inzetten voor onder andere extra onderwijstijd, kleinere klassen en de inzet van onderwijsassistenten; dit zijn wetenschappelijk bewezen effectieve interventies.²

Tegelijkertijd is het ook de realiteit dat bij een maatregel op de onderwijsbegroting de politieke ruimte sterk begrensd is, onder meer door het amendement Bontenbal c.s.³. Op dit moment zie ik binnen deze kaders geen ruimte voor een alternatieve dekking van deze bezuiniging. Dat deze maatregel het amendement Bontenbal gedeeltelijk zou terugdraaien, zoals recent in uw Kamer werd gesuggereerd, klopt dus niet. Het amendement Bontenbal ziet op het behoud van de maatschappelijke diensttijd ter hoogte van € 130 miljoen en het schrappen van de bezuiniging op 1) de functiemix Randstad van € 75 miljoen en 2) op godsdienstig vormingsonderwijs van € 19 miljoen. Daarnaast wordt het budget voor de techniekhavo verhoogd met € 3 miljoen. Tevens wordt het budget voor School en omgeving met € 40 miljoen verhoogd. Daarmee ziet het amendement Bontenbal niet op de onderwijskansenregeling in het voortgezet onderwijs.

Ik vind het voor het onderwijs niet goed dat de sectorpartners hebben aangegeven niet meer betrokken te willen zijn bij de totstandkoming van het Herstelplan kwaliteit funderend onderwijs. Temeer omdat we samen al heel ver gekomen waren in het proces van een gezamenlijk, goed afgewogen plan, waarin iedereen bereid was datgene te doen wat nodig was om het onderwijs structureel te verbeteren. Eerder heb ik ook in uw Kamer aangegeven dat ik het fijn zou vinden als de partners terugkeren aan de gesprekstafel.

Ik beraad mij er op, ook gezien de demissionaire status van het kabinet, of het nog voor de hand liggend is met een integraal herstelplan te komen op basis van alle gesprekken die de afgelopen periode gevoerd zijn.

Voor mij staat het structureel verstevigen van het onderwijs nog steeds bovenaan, omdat ik alle kinderen in Nederland goed onderwijs gun; voor hun eigen toekomst en die van Nederland.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul

² CPB (2020) Kansrijk onderwijsbeleid update, p. 9–10 en 19–21; CPB (2016) Kansrijk onderwijsbeleid; CPB (2018) Effectieve interventies leerachterstanden in het primair onderwijs. Het NRO heeft ook een overzicht gemaakt van het wetenschappelijke bewijs voor de effecten van klassenverkleining (Kleine klassen: beter voor leerling en leraar | Onderwijskennis) en de inzet van onderwijsassistenten (Effectieve inzet van ondersteuners in het onderwijs | Onderwijskennis).

³ Kamerstukken II 2024/25, 36 600 VIII, nr. 141.